

WHICH CHAPTERS OF תהילים COMPRISE פסוקי דזמרא

For the past several weeks, our discussion has centered around the following גמרא:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיח' עמוד ב'—אמר רבי יוסי: יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום. איני? והאמר מר: הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף! כי קאמרינן בפסוקי דזמרא.

We failed to note that there is a מחלוקת as to which chapters of תהילים the גמרא intended to include when it used the word: פסוקי דזמרא. These are the two positions:

רש"י— מסכת שבת דף קיח' עמוד ב—פסוקי דזמרא — שני מזמורים של הלולים: הללו את ה' מן השמים (תהילים קמח'), הללו קל בקדשו (תהילים קנ').

רי"ף— מסכת שבת דף מד עמוד א'—א"ר יוסי יהא חלקי עם גומרי הלל בכל יום. איני והאמר מר כל הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף? כי קאמרינן בפסוקי דזמרה. ומאי ניהו מתהלה לדוד עד כל הנשמה תהלל י-ה.

It is hard to find any ancient סידורים which follow the position of רש"י. This is what the סדר רב עמרם גאון writes:

בתר ואנחנו נברך י-ה אומר, הללוי-ה הללי נפשי וכו', הללוי-ה כי טוב זמרה, הללוי-ה הללו את ה' מן השמים, הללוי-ה שירו לה' שיר חדש, הללוי-ה הללו קל בקדשו.

Interestingly, the position of רש"י re-appears in a הלכה למעשה issue: how to proceed when one comes late to shul and one wants to catch up quickly. This is the position of the שולחן ערוך: אורה חיים סימן נב-סעיף א— אם בא לבהכ"נ ומצא צבור בסוף פסוקי דזמרה אומר: ברוך שאמר עד מהולל בתשבחות, ואח"כ: תהלה לדוד עד מעתה ועד עולם הללוי-ה (תהילים קמה, א – בא; קטו, יח), ואח"כ: הללו את י"י מן השמים עד לבני ישראל עם קרובו הללוי-ה (תהילים קמח, א – יד) ואח"כ: הללו א-ל בקדשו עד כל הנשמה תהלל י-ה (תהילים קנ, א – ז).

The position of the שולחן ערוך is still followed today. There are some disputes as to whether the other three paragraphs that begin with הללוי-ה should be recited ahead of הודו or ויברך דוד if the person has even more time to catch up. The Halachic end result of the dispute between רש"י and the רי"ף is that לחתחילה one should follow the רי"ף but בדיעבד it is sufficient to follow the position of רש"י.

The difficult question to answer is what did רש"י see in the two chapters of תהילים that

begin with the words הללוי-ה הללו that he did not see in the other three chapters of תהילים that come between תהלה לדוד and the end of תהילים to make him decide that only those two chapters comprise פסוקי דזמרה. Rabbi Aryeh Frumkin in his comments to סדר רב עמרם גאון suggests an answer:

דהעיקר הם שני מזמורים הללו שמדברים מסידור שבחו וגדולתו של מקום שיהללוהו במרומים והמלאכים והשמש והירח, והוא דומיא דהלל הגדול דחשיב נמי לעושה שמים וארץ והשמש והירח.

The dispute between רש"י and the רי"ף may center on the words in the statement of רבי יוסי. It appears that רש"י focuses on the word "הלל" and the רי"ף focuses on the word "מגומרי". רש"י may have keyed on the opening words of the first paragraph of הלל המצרי, the classic הלל, the one that we recite on the holidays and הללוי-ה הללו עבדי ה' הללו את שם ה' ראש חדש. The opening words to the two chapters of תהילים chosen by רש"י to be פסוקי דזמרה are also הללוי-ה הללו. רש"י may have understood רבי יוסי to mean that we should recite chapters of תהילים that are stylistically similar to the opening chapter in הלל המצרי. The רי"ף, on the other hand, may have built his position based on the word: "מגומרי". In the context of הלל המצרי, the word "מגומרי" is understood to mean that we recite a group of chapters without omitting any chapters. The רי"ף then applied that concept to פסוקי דזמרה and held that after reciting תהלה לדוד, we read the final chapters of תהילים without skipping any chapter.

Why do we repeat the last line of תהילים-ה הללוי-ה: תהלים

מחזור ויטרי סימן א' ד"ה תניא היה-ולכך אומרין שני פעמים כל הנשמה תהלל י-ה הללו י-ה. דאמרינן במסכת שבת יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום. כלומר שמסיימין ספר תילים שנא' בו הללו י-ה ואם אינו כופלו שני פעמים אינו נראה כמסיים. ונראה כאילו יש אחריו פסוקים הרבה אבל עתה כשמחזר לאומרו פעם אחרת בידוע שהוא אחרון ונראה כמסיים.

The last פרק of תהילים, תהלים, played an important role in the מקדש:

ירושלמי ביכורים, פר' ג', הל' ב': מתני'-כיצד מעלין את הבכורים? כל העירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד ולנים ברחובה של עיר; ולא היו נכנסים לבתים. ולמשכים היה הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלקינו: גמ'... ובדרך היו אומרים שמחת באומרים לי בית ה' נלך. בירושלים היו אומרים עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים. בהר הבית היו אומרים הללוי-ה הללו קל בקדשו כו'. בעזרה היו אומרים כל הנשמה תהלל י-ה הללוי-ה.

רפואה שלמה לציפורה בת ציבייה bring a פסוקי דזמרה, *May our study of*

TRANSLATION OF SOURCES

‘עמוד ב’-Rabbi Yossi said: May I be among those who complete Hallel each day. Is that really what Rabbi Yossi meant to say? Did we not learn that anyone who recites Hallel each day is a heretic? Which type of Hallel was Rabbi Yossi describing? The chapters of Tehillim that comprise Pseukei D’Zimra.

רש"י- מסכת שבת דף קיח' עמוד ב -פסוקי דזמרא Hallelu Et Hashem, Psalm 148 and Hallelu Ail B’Kodsho, Psalm 150.

ר"ף- מסכת שבת דף מד עמוד א' Rabbi Yossi said: May I be among those who complete Hallel each day. Is that really what Rabbi Yossi meant to say? Did we not learn that anyone who recites Hallel each day is a heretic? Which type of Hallel was Rabbi Yossi describing? The chapters of Tehillim that comprise Pseukei D’Zimra. Which are those chapters? From Tehilla L’Dovid (Psalm 145) through Kol Hanishama T’Hallel Halleluya (Psalm 150).

סדר רב עמרם גאון-After V’Anachnu Nivarech Yah we say Halleluya Hallelli Nafshi, Halleluya Ki Tov Zamra, Halleluya Hallelu Et Hashem, Halleluya Shiru LaShem, Halleluya Hallelu Ail B.Kodsho.

אורח היים סימן נב-סעיף א'-:שולחן ערוך-If someone arrives in shul and finds that the congregation is finishing Pseukei D’Zimra, he should recite: Baruch Sh’Amar until the end; and then Tehilla L’Dovid until the end, and then the chapter Hallelu Et Hashem Min Hashamayim and then the chapter, Hallelu Ail B’Kodsho.

Rabbi Aryeh Frumkin-Those two chapters of Tehillim represent the essence of Pseukei D’Zimra because they deliver a special praise of G-d; the fact that the heavens, the angels, the sun and the moon praise G-d. This theme is the same message contained in the chapters of Tehillim that comprise the Hallel Hamitzri, the Hallel that we recite on Holidays and on the days that we celebrate the New Moon, in which we acknowledge that G-d was the creator of the heavens, the Earth, the sun and the moon.

מחזור ויטרי סימן א' ד"ה תניא היה-This is the reason that we repeat the last line of Tehillim: Kol Hanishama T’Hallel Yah Halleluya. It is based on what we learned in Tractate Shabbos that we should be among those who complete Hallel each day. This means that we should read the last chapters of Tehillim each day which are the chapters that all begin with the word Halleluya. If we did not repeat the last sentence of the last

chapter of Tehillim, we would not appear to have completed the last chapter. We would make it appear that there were additional verses that follow. However, now that we read the last verse twice, we demonstrate that it is the last verse and we have completed the last chapter of Tehillim.

יְרוּשָׁלַיִם בִּיכּוּרִים, פֶּרֶן ג', הֵל' ב' -Mishna: What was the procedure by which the community would bring the first fruits to the Beit Hamikdash? All the cities that were part of the Maamad (the geographical district whose Kohanim were serving at that time in the Beit Hamikdash) would enter one of the cities in the area and sleep in the streets (to avoid becoming impure if the house in which they stayed became impure) and would not enter the homes. In the morning, the leader would call out: Arise; let us proceed to travel to Zion to the House of our G-d. Gemara: As they were travelling, they would recite the verse: I was happy when they told me that we were travelling to the House of G-d. When they arrived in Jerusalem, they would sing the verse: Our feet are standing within the gates of Jerusalem. When they reached the Temple Mount they would recite the verse: Halleluya Hallelu Ail B'Kodsho. When they entered the courtyard of the Beit Hamikdash, they would recite the verse: All living beings will praise G-d, Halleluya.